

Informe sobre la Compra Responsable de Fusta a l'Ajuntament de Barcelona 2014

Programa Ajuntament + Sostenible

BARCELONA
AJUNTAMENT
+SOSTENIBLE

Ajuntament
de Barcelona

Desembre 2015

Coordinació a càrrec de:

Mar Campanero i Sala, Programa Ajuntament + Sostenible - Ecologia Urbana

Redacció a càrrec de:

Montse Bassa (Ecoinstitut SCCL)
Helena Estevan (Ecoinstitut SCCL)
Bettina Schaefer (Ecoinstitut SCCL)

Índex

1. INTRODUCCIÓ	4
2. COMPRA DE FUSTA A L'AJUNTAMENT DE BARCELONA 2014	6
CONSUM DE FUSTA PER DEPENDÈNCIES	7
Ecologia Urbana	7
BIMSA	8
Barcelona de Serveis Municipals (B:SM)	17
Districte de Sarrià-Sant Gervasi	18
3. EVOLUCIÓ DE LA COMPRA DE FUSTA 2004 - 2014	22
4. CONSUM DE PAPER A L'AJUNTAMENT DE BARCELONA 2014	29
CONSUM DE PAPER PER DEPENDÈNCIES	25
EVOLUCIÓ DEL CONSUM DE PAPER 2004 – 2014	27
5. ALTRES ACTIVITATS RELACIONADES AMB LA COMPRA DE FUSTA	29
6. CONCLUSIONS	30
7. LÍNIES D'ACCIÓ FUTURES	32
8. AGRAÏMENTS	33

1. Introducció

A finals de l'any 2013, l'Ajuntament de Barcelona va signar la seva adhesió a la Coalició Europea per la Fusta Tropical Sostenible (EU STTC). Aquest fet va portar a l'aprovació del Pla d'Acció de la Fusta Sostenible amb els següents objectius:

- Establir una nova política de fusta sostenible amb una especial èmfasi en el disseny i la construcció d'infraestructures urbanes i obres públiques i consolidar processos de millora continua.
- Dur a terme actuacions en col·laboració amb actors i grups d'interès externs del sector de la construcció per promoure l'ús de fusta sostenible
- Comunicar de forma regular la nova política de fusta als professionals del sector i sensibilitzar la ciutadania en general.

De forma paral·lela als objectius, les actuacions incloses en el Pla són les següents:

1. Implementació de la Política de Fusta Sostenible de l'Ajuntament de Barcelona
 - Identificació d'actors rellevants
 - Definició d'una nova Política de Fusta
 - Definició de la Instrucció tècnica per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat en la fusta
 - Formació interna
 - Millores en la monitorització
 - Millores en la recollida de dades
2. Col·laboració amb grups d'interès i actors externs
 - Bases de dades de productes externs
 - Treball amb proveïdors del sector de la construcció
3. Accions de Comunicació i Divulgació
 - Accions de comunicació regulars
 - Sensibilització ciutadana

Tot i que entre els objectius del Pla es troba l'establiment d'una nova política de fusta sostenible, l'aprovació de la mateixa no ha tingut lloc fins al maig 2015. Per aquest motiu, el seguiment de la compra de fusta municipal realitzada durant l'any 2014 es porta a terme en el marc del Decret d'Alcaldia de 16 de juliol de 2004 sobre la política responsable de compra de fusta de l'Ajuntament de Barcelona (en endavant, Decret de compra responsable de fusta), que estableix el compromís de promoure l'adquisició de fusta certificada amb els requisits més exigents que sigui possible.

El Decret esmenta els criteris que els sistemes de certificació poden contemplar i defineix els certificats i documents acreditatius que s'han de prioritzar per tal de garantir la sostenibilitat del producte. Aquests, de major a menor grau de preferència, són els següents:

- Fusta o productes de fusta amb segell *Forest Stewardship Council* (en endavant, FSC) o certificacions equivalents.
- Altres certificats de gestió forestal d'àmbit nacional o regional expedits per una tercera part independent: *Programme for the Endorsement of Forest Certification* (en endavant, PEFC), Àngel Blau, *Directorate General of Quality Assurance* (en endavant, DGQA) o equivalents.
- Documents que garanteixin que la fusta o els productes de fusta provenen d'empreses compromeses amb la gestió forestal sostenible a través d'aliances i col·laboracions amb ONGs i que progressen cap a una certificació de la gestió forestal. En aquest cas es demana una descripció de les mesures iniciades.
- En qualsevol cas, serà imprescindible un certificat d'origen, per garantir que els materials no provinguin de països en conflicte. Així mateix, es vetllarà per aconseguir la màxima garantia de què la fusta no provingui de tals il·legals.

El Decret de compra responsable de fusta també indica preferències a tenir en compte en altres productes derivats de la fusta com el paper. Així, seguint les indicacions de la Instrucció als Serveis del Decret d'Alcaldia del 22 de març de 2002 que especifica l'obligació d'utilitzar paper reciclat, el Decret de compra responsable de fusta també dóna preferència a l'adquisició de paper reciclat que compleixi amb els criteris de les certificacions Àngel Blau, DGQA o equivalents, envers altres papers.

Finalment, el Decret de compra responsable de fusta preveu la creació d'una comissió de treball per tal de fer inventari de les compres realitzades i de fer el seguiment de l'aplicació del mateix.

Aquest informe, doncs, és fruit de la recopilació d'informació realitzada sobre les compres de fusta i productes derivats portades a terme pels diferents departaments de l'Ajuntament durant l'any 2014. La informació obtinguda serveix de base per mesurar les millores assolides mitjançant el primer any d'implementació del Pla d'Acció de la Fusta Sostenible.

2. Compra de fusta a l'Ajuntament de Barcelona 2014

En aquest apartat es presenten les dades de compra de fusta obtingudes dels diferents departaments i organismes municipals l'any 2014. En aquest sentit, els departaments que van comprar fusta en aquest període i dels quals es disposa d'informació van ser:

- Ecologia Urbana – Direcció de Serveis d'Espais Verds i Biodiversitat (Parcs i Jardins)
- Barcelona d'Infraestructures Municipals (BIMSA).
- Barcelona de Serveis Municipals (B:SM) - Zoo de Barcelona

La recopilació de dades s'ha realitzat mitjançant l'ompliment del formulari electrònic per part dels responsables de cadascun dels departaments. A continuació, es presenten les dades desglossades per a les diferents dependències.

S'inclou també la fusta adquirida per part del Departament d'Obres i Manteniment del Districte de Sarrià-St. Gervasi durant l'any 2013, ja que la informació va arribar un cop ja estava tancat l'informe de l'any corresponent.

Tal com ja va passar als informes anteriors, per l'any 2014 tampoc s'inclouen dades de consum de fusta de Serveis Funeraris, donat el canvi organitzatiu que es va produir.

Consum de fusta per dependències

Ecologia Urbana

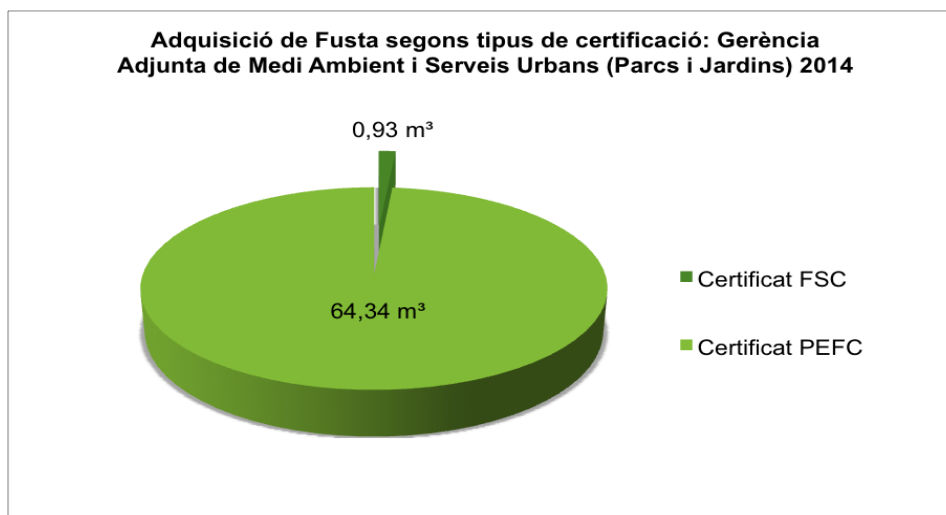
Direcció de Serveis d'Espais Verds i Biodiversitat (Parcs i Jardins)

La informació obtinguda respecte a les adquisicions de fusta per part de la Direcció de Serveis d'Espais Verds i Biodiversitat (Parcs i Jardins) l'any 2014 correspon a:

Taula 1: Detall de la compra de fusta de la Direcció de Serveis d'Espais Verds i Biodiversitat (Parcs i Jardins), 2014				
Quantitat Total m ³	Ús	Espècie o tipus	Procedència	Certificació
0,93	Elements d'espai públic	Pinus sylvestris	Centre - Nord Europa	FSC
1,13	Elements d'espai públic	Picea abies	Centre - Nord Europa	PEFC
36,17	Tutors per arbres	Pinus	Centre - Nord Europa	PEFC
27,03	Mobiliari urbà	Pinus sylvestris	Suècia	PEFC
Total 65,26 m³				

El 100% de la fusta adquirida per la Direcció de Serveis d'Espais Verds i Biodiversitat (Parcs i Jardins) presenta certificació d'origen sostenible (veure Figura 1). La major part és fusta de pi provinent del Centre-Nord d'Europa amb certificació PEFC per a ser utilitzada com a tutors d'arbrat. Destaca també la fusta adquirida mitjançant el contracte de manteniment de jocs infantils i mobiliari urbà: pi roig (Pinus sylvestris) de Suècia amb certificació PEFC.

Figura 1: Volum de fusta adquirida per Parcs i Jardins l'any 2014 en funció del tipus de certificació

BIMSA

S'han recollit les dades d'adquisició de fusta corresponents a diversos projectes d'obres, majoritàriament d'edificació o rehabilitació, executats per BIMSA durant l'any 2014. A la informació rebuda en relació a les obres de Joan Maragall i Can Travi s'indicava que alguna partida era del 2013, però s'inclouen en aquest informe perquè no estaven incloses en l'informe de l'any passat. Les dades que es presenten a continuació corresponen a la fase d'obra realment executada.

- En primer lloc, es presenten les dades globals de tota la fusta adquirida a les 17 obres realitzades per BIMSA de les quals s'ha rebut informació:
 - Reparació del Velòdrom d'Horta
 - Jocs infantils jardins Vil·la Florida
 - Biblioteca Joan Maragall
 - Biblioteca Mercè Rodoreda
 - Rehabilitació Can Fontanet
 - Rehabilitació i adequació de la Casa de l'Aigua
 - Centre Cívic i Espai de Gent Gran Baró de Viver
 - Centre de Serveis Socials Can Travi
 - Rehabilitació de l'edifici d'equipament de serveis socials "la Verneda" al districte de Sant Martí a la Plaça Eduardo Torroja 17, de Barcelona
 - Rehabilitació de l'edifici Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona (CUESB) i centre d'acolliment temporal (Ramon Turró 161-173 i Llacuna 25-31)
 - Equip Interdisciplinari per a la Petita Infància (EIPI) Reina Amàlia
 - Execució del projecte de la caserna de la UT8 Guàrdia Urbana i arranament del seu entorn
 - Reforma de local com a seu de l'Espai de Fotografia Català-Roca
 - Reforma Masia Can Puig
 - Museu de les Cultures del Món de Barcelona
 - Poliesportiu Virrei Amat
 - Adequació Teatre Vallcivera
- A continuació, es presenta la informació detallada en funció del tipus de fusta adquirida en les obres de BIMSA

Dades globals d'adquisició de fusta de BIMSA

A continuació s'analitza de forma global tota la informació rebuda des de BIMSA respecte a l'adquisició de fusta en el conjunt de les obres detallades anteriorment:

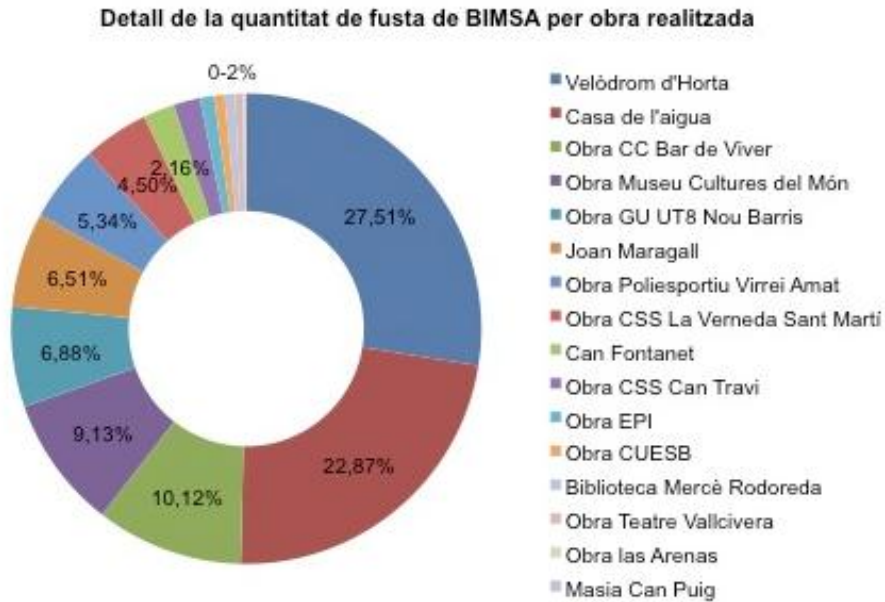
Taula 2: Detall de la quantitat de fusta adquirida (m ³) per part de BIMSA per obra realitzada	
Obra (nom abreujat ¹)	Total m ³
Pista Velòdrom d'Horta	120,00
Casa de l'Aigua	99,75
Centre Cívic i Espai de Gent Gran Baró de Viver	44,17
Museu de les Cultures del Món	39,82
Caserna de la UT8 Guàrdia Urbana	30,00
Biblioteca Joan Maragall	27,06
Poliesportiu Virrei Amat	23,31
Equipaments de serveis socials la Verneda - Sant Martí	19,64
Can Fontantet	9,41
Centre de Serveis Socials Can Travi	7,94
EIPI Reina Amàlia	4,20
CUESB	3,20
Biblioteca Mercè Rodoreda	2,99
Teatre Vallcivera	2,52
Jocs infantils de Vil·la Florida	1,38
Espai de Fotografia Català-Roca - "Las Arenas"	0,61
Masia de Can Puig	0,27
TOTAL	436,25 m³

Quantitat de fusta adquirida per obra realitzada

Dels 436,25 m³ de fusta utilitzada en total per les obres de BIMSA, la partida més gran de fusta adquirida és per la reparació de la pista del Velòdrom d'Horta, en la qual s'utilitzen uns 120 m³ que equivalent al 27,5% del total. La rehabilitació de la Casa de l'Aigua és la segona obra pel que fa al volum de fusta adquirida utilitzant 99,75 m³ (22,9%). En vuit de les obres realitzades per BIMSA, l'ús de fusta és mínim, entre 0,27-9,41 m³ (0,1-2,2%). I en les sis obres restants, l'adquisició de la fusta es troba entre 19,64 i 44,17 m³ (4,5-10,1%) (veure Figura 2).

¹ A partir d'aquí, s'utilitzarà el nom de l'obra abreujat per facilitar la lectura del document.

Figura 2: Detall de la quantitat de fusta adquirida per BIMSA per obra realitzada

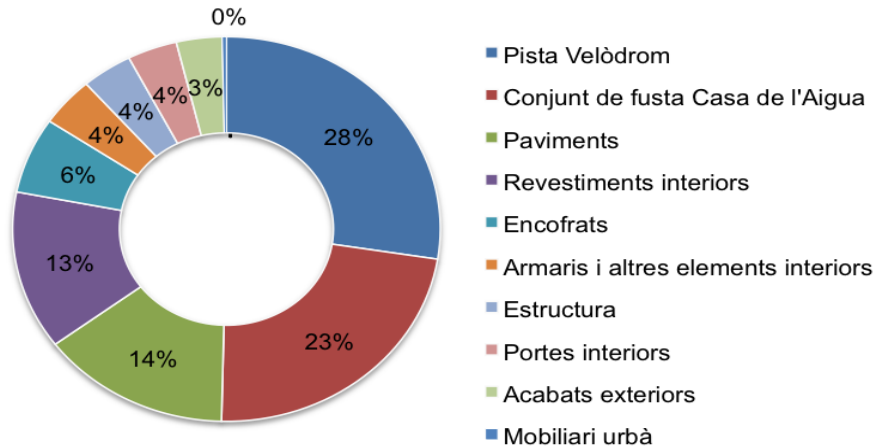
Volum de fusta adquirida en funció dels diferents usos

L'anàlisi del volum de fusta adquirida en les obres realitzades per BIMSA en funció dels diferents usos ens mostra que els "usos especials" com la pista del Velòdrom d'Horta i el Conjunt de fusta de la Casa de l'Aigua són els principals usos a què va destinada la fusta adquirida (representen, respectivament, un 27,5% i 22,9% del volum total utilitzat). De la resta de fusta adquirida, gran part és utilitzada com a paviments i revestiments interiors, i representen un 14,4% i un 13,3% del volum total. El volum de fusta utilitzat per encofrats², armaris i altres elements interiors, estructures, portes interiors i acabats exteriors és menor que en els anteriors casos, i suposen entre un 6,5 i un 3,5% del volum de fusta total. La partida de mobiliari urbà és gairebé irrellevant i representa menys d'un 1% del total de fusta adquirida per BIMSA durant el 2014 (veure Figura 3).

² El volum dels encofrats de les taules següents, correponen als valors del volum (m³) dels encofrats corregits a la baixa (dividint el volum entre 8), degut a la reutilització d'aquests

Figura 3: Percentatge de volum de fusta adquirida en les obres realitzades per BIMSA en funció dels diferents usos

BIMSA: Usos de la fusta en les obres d'edificació i reurbanització

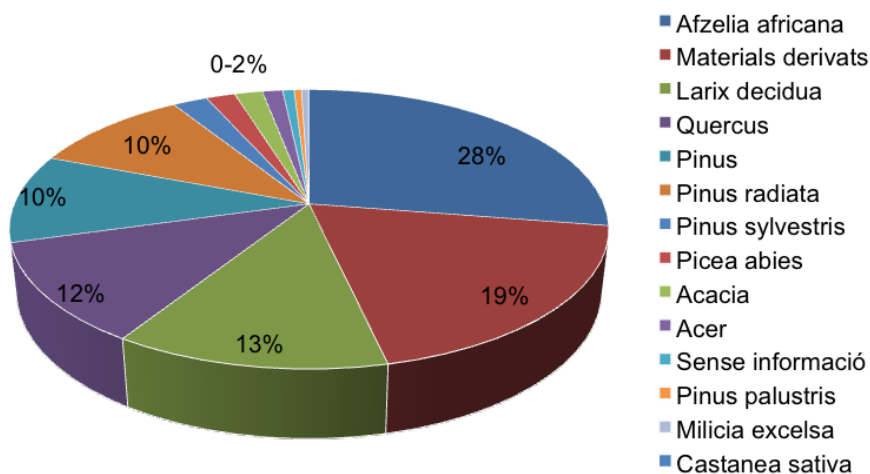

Espècies forestals o tipus de fusta utilitzada

Pel que fa a les espècies forestals o tipus de fusta utilitzada, l'espècie tropical *Azelia africanen* (emprada al Velòdrom d'Horta) i els materials derivats de la fusta (DM, OSB, fusta tecnològica i altres tipus de taulers i materials de fusta) són els més utilitzats en les obres realitzades per BIMSA durant l'any 2014 (representen, respectivament, un 28% i un 19% del total de fusta utilitzada). Les espècies forestals que també són adquirides bastament, sense ser les principals són: *Larix decidua*, *Quercus*, *Pinus* i *Pinus radiata*, les quals representen, respectivament, un 13%, 12%, 10% i 10% del volum total de fusta adquirida. Les altres 7 espècies s'utilitzen amb menys d'un 2% (veure Figura 4).

Figura 4: Tipus de fusta (espècies forestals) utilitzada en les obres realitzades per BIMSA

BIMSA: Tipus de fusta (espècies forestals) utilitzada en les obres realitzades per BIMSA

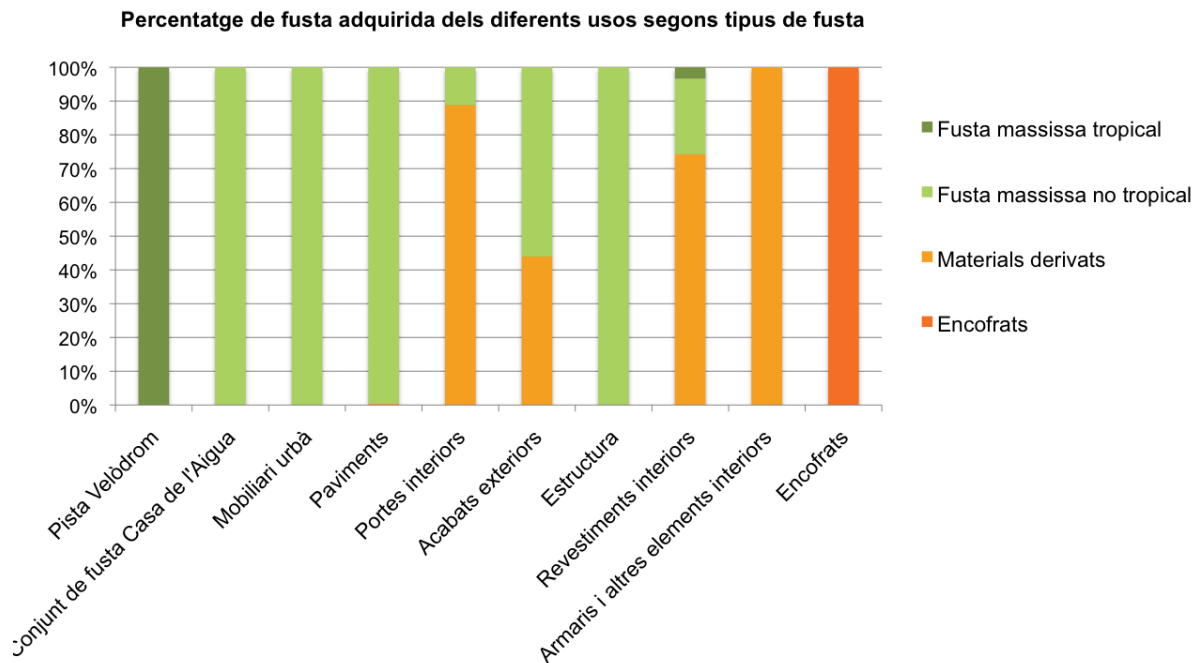
Informació detallada sobre el tipus de fusta adquirida en les obres de BIMSA

En aquest apartat es presenten les dades de les diferents categories de fusta adquirides en les obres de BIMSA. Les categories que s'han considerat són les següents³:

- Fusta massissa tropical
- Fusta massissa no tropical
- Materials derivat de la fusta
- Encofrats

L'anàlisi ens mostra que la fusta massissa no tropical s'empra principalment per usos com estructures, mobiliari urbà, paviments i el conjunt de la Casa de l'Aigua. En canvi, la fusta massissa tropical s'empra majoritàriament en l'ús especial de la pista del Velòdrom. Els materials derivats s'utilitzen principalment en armaris i altres elements interiors. En el cas dels acabats exteriors, revestiments interiors i portes interiors la fusta emprada són de fusta massissa tropical o de materials derivats, depenent de l'obra de BIMSA.

Figura 5: Categories de fusta segons usos

A continuació, es presenten per cada categoria de fusta els gràfics que mostren la quantitat dels diferents tipus de fusta adquirida segons la seva certificació.

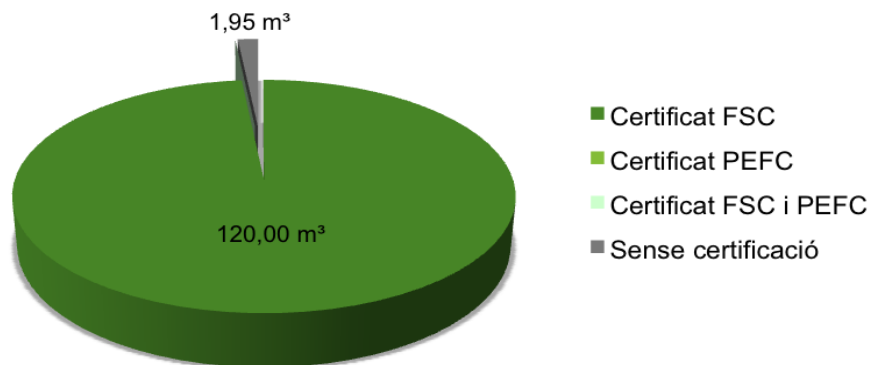
³ La fusta massissa tropical, la fusta massissa no tropical i els materials derivats de la fusta no inclouen els encofrats

Fusta massissa tropical

Quasi tota la fusta massissa tropical adquirida per BIMSA presenta certificació d'origen sostenible (certificat FSC) (98,4%) i va ser utilitzada en la reparació de la pista Velòdrom Horta Barcelona. Només un 1,6% de la fusta massissa tropical no presenta cap certificació i correspon als revestiments interiors de les obres de l'EIPI Reina Amàlia (Figura 6).

Figura 6: Detall de la quantitat de fusta massissa tropical adquirida per BIMSA segons tipus de certificació

BIMSA: Adquisició de fusta massissa tropical segons tipus de certificació

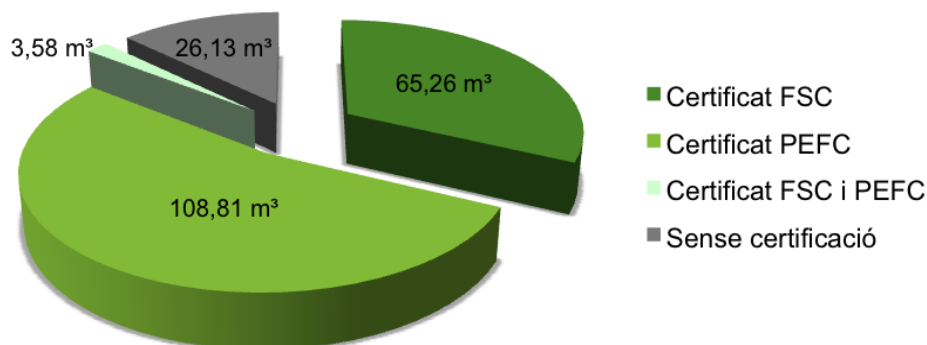

Fusta massissa no tropical

La gran majoria de la fusta massissa no tropical adquirida en les obres realitzades per BIMSA durant l'any 2014 disposa de certificat d'origen sostenible (un 87,2%, 177,7 m³), ja sigui FSC (representa un 32,0% del volum total de fusta massissa no tropical adquirida), PEFC (53,4%) o ambdós certificats (1,8%). Només uns 26,13 m³ (12,8%) de la fusta massissa no tropical adquirida no presenta cap certificat (Figura 7).

Figura 7: Detall de la quantitat de fusta massissa no tropical adquirida per BIMSA segons tipus de certificació

BIMSA: Adquisició de fusta massissa no tropical segons tipus de certificació

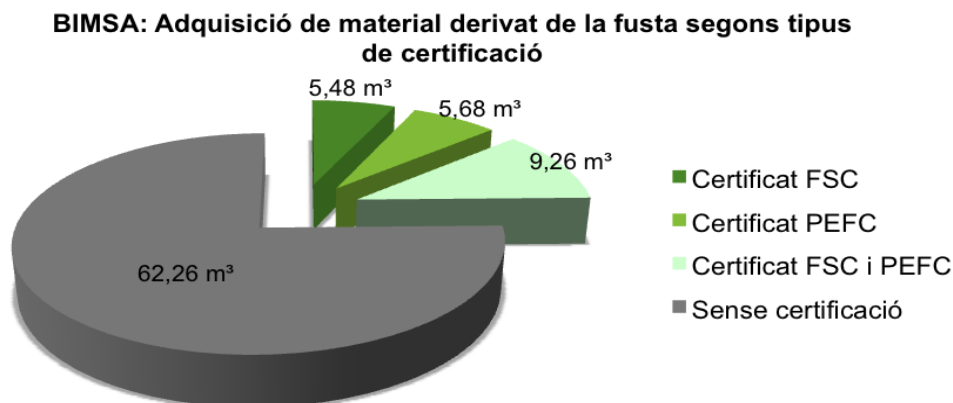
El conjunt de fusta de la Casa de l'Aigua empra 99,5 m³ de fusta massissa no tropical certificada (PEFC). Aquesta quantitat representa la meitat del volum de fusta massissa no tropical (49%) adquirida per BIMSA. L'obra del Centre Cívic i Espai de Gent Gran Baró de Viver utilitza el 23,75 m³ de fusta massissa no tropical certificada (FSC) en paviments (un 12% del volum de fusta massissa no tropical adquirida per BIMSA).

Pel que fa a la fusta massissa no tropical no certificada, les obres del Museu de les Cultures del Món i Can Travi són les que utilitzen més quantitat d'aquesta, ja sigui com a estructures o paviments (11,77 i 7,8 m³, que representen un 6 i un 4% del total de fusta massissa no tropical utilitzada, respectivament).

Materials derivats de la fusta

La major part dels materials derivats de la fusta (DM, OSB, fusta tecnològica i altres tipus de taulers i materials de fusta) utilitzats en les obres de BIMSA no presenta cap certificat de gestió sostenible (75,3%, 62,3 m³). En canvi, el 24,7% (24,42 m³) dels materials derivats de la fusta sí que disposa de certificat (FSC, PEFC o ambdós) (Figura 8).

Figura 8: Detall de la quantitat de material derivat de la fusta adquirit per BIMSA segons tipus de certificació

La major part del material derivat certificat (14,66 m³) s'utilitza a l'obra del Centre Cívic i Espai de Gent Gran Baró de Viver en acabats exteriors, armaris, portes interiors i revestiments interior). L'obra UT8 de la Guàrdia Urbana utilitza 26,81 m³ de material derivat no certificat (un 32% del total del material derivat utilitzat), en revestiments interiors, armaris i altres elements interiors.

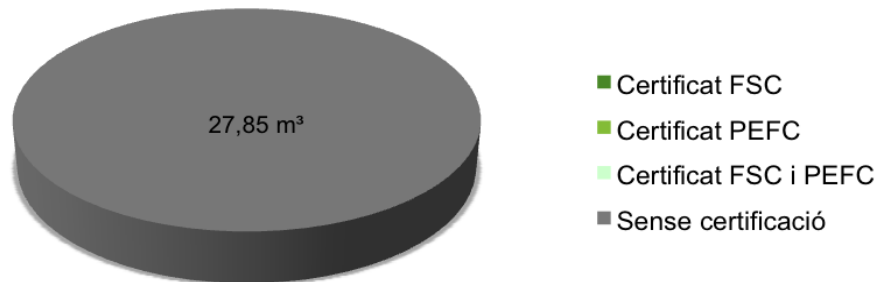
Encofrats

Finalment, destaca que el 100% dels encofrats³ (27,85 m³) no disposen de certificació, i aquests són utilitzats majoritàriament (un 97%, uns 27,04 m³) en l'obra de la Biblioteca Joan Maragall (Figura 9).

³ El volum dels encofrats correponen als valors del volum (m³) dels encofrats corregits a la baixa (dividint el volum entre 0,98), degut a la reutilització d'aquests.

Figura 9: Detall de la quantitat d'encofrats adquirits per BIMSA segons tipus de certificació

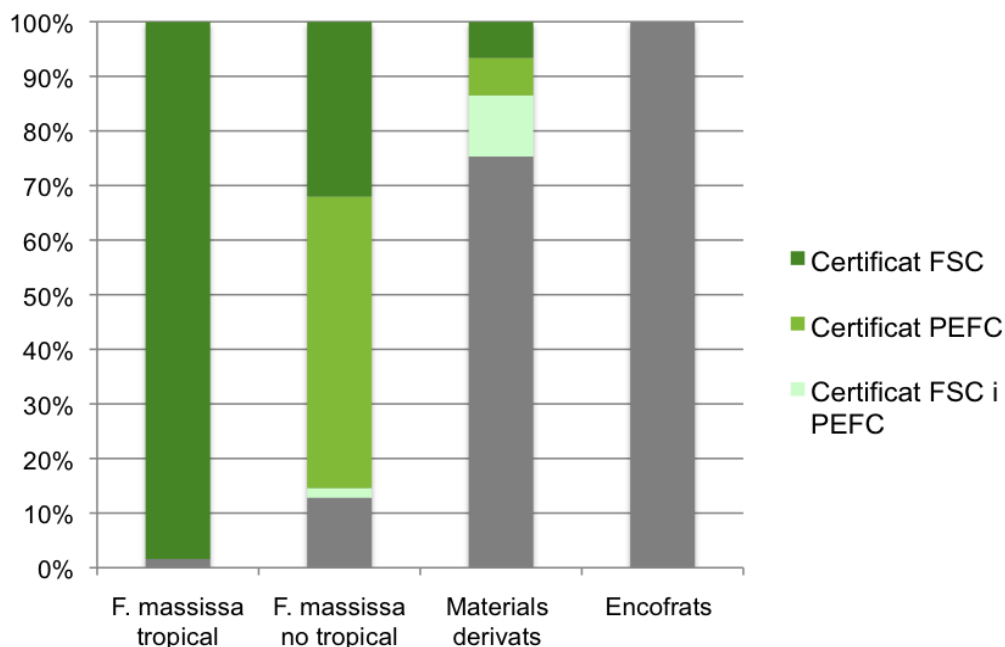
BIMSA: Adquisició d'encofrats

Resum: fusta adquirida segons tipus de certificació

A continuació es detallen els percentatges dels diferents tipus de fusta adquirida per BIMSA segons tipus de certificació. Com s'observa en el gràfic següent, quasi el 100% de la fusta massissa tropical i el 90% de la fusta massissa no tropical presenten certificació d'origen sostenible (FSC, PEFC, i ambdues certificacions). Contràriament, el 100% dels encofrats i el 75% dels materials derivats utilitzats no disposen de certificació d'origen sostenible (Figura 10).

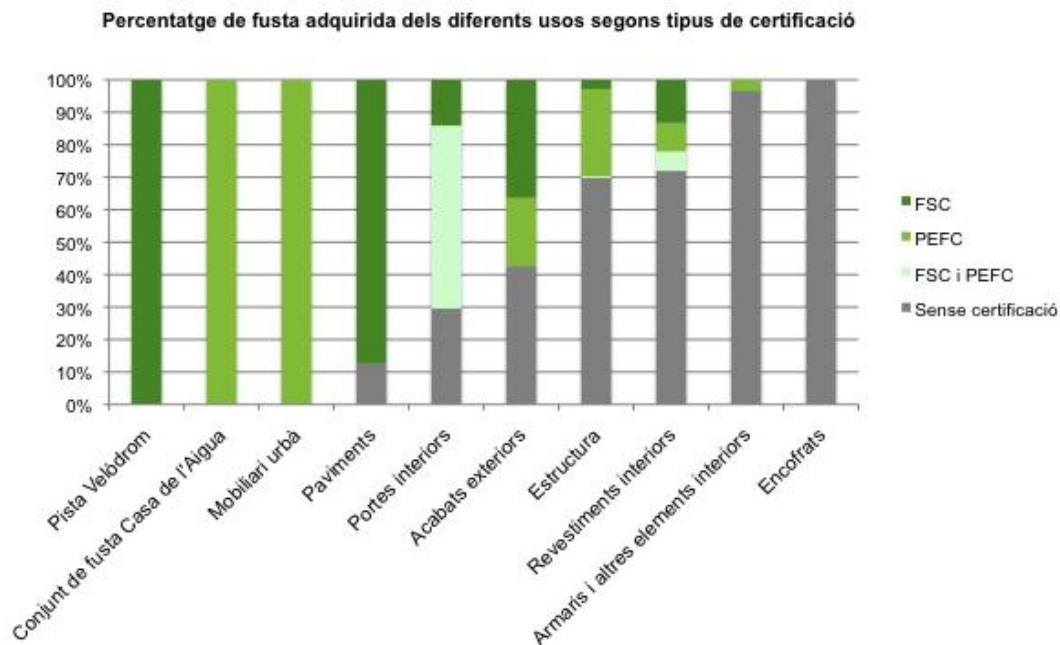
Figura 10: Percentatge de volum de fusta adquirida en les obres realitzades per BIMSA segons tipus de certificació

El 100% de la fusta utilitzada en els "usos especials" com la Pista Velòdrom d'Horta (120 m³), en el Conjunt de fusta de la Casa de l'Aigua (99,75 m³) i també en el mobiliari urbà (1,38 m³) disposa de certificat (ja sigui certificat FSC o PEFC). Contràriament, el 100% de la fusta utilitzada en els encofrats (27,85 m³) no disposa de certificació de gestió sostenible.

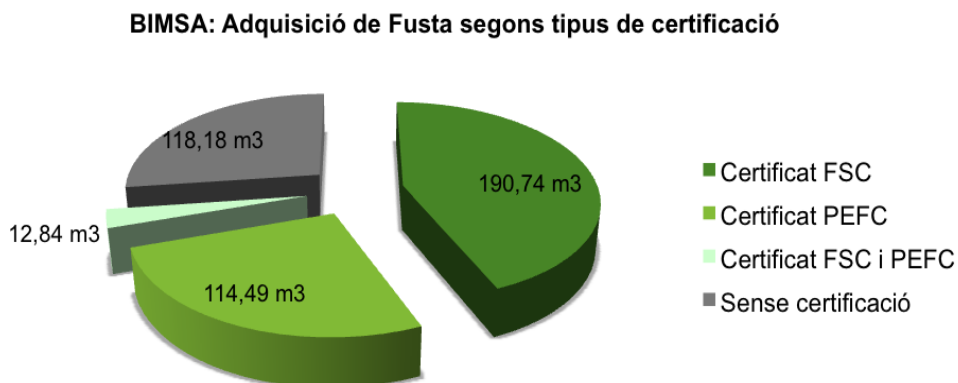
S'observa un gradient en el percentatge de fusta certificada (de més a menys) present ens els paviments, portes interiors, acabats exteriors, estructures, revestiments interiors i armaris i altres elements interiors (Figura 11).

Figura 11: Percentatge de fusta adquirida dels diferents usos segons tipus de certificació

Pel que fa a l'origen sostenible de la fusta, en el conjunt de les obres realitzades per BIMSA durant l'any 2014 s'han utilitzat un 72,9% (318,07 m³) de fusta que disposa de certificat, ja sigui certificat FSC (representa un 43,7% del volum total de fusta adquirida), certificat PEFC (26,3%) o ambdós certificats (2,9%). Només uns 118 m³ (27,1%) de la fusta no presenta cap certificat (Figura 12).

Figura 12: Volum de fusta adquirida segons tipus de certificació en les obres realitzades per BIMSA

Barcelona de Serveis Municipals (B:SM)

Zoo de Barcelona

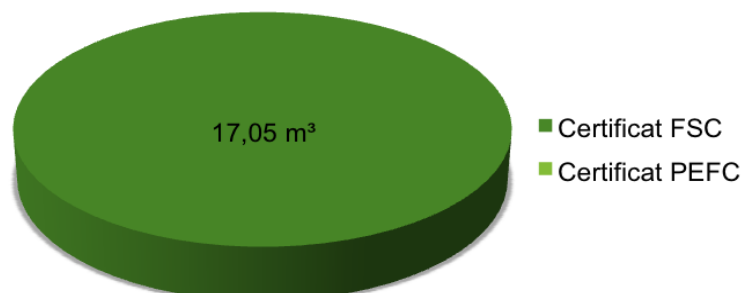
Les adquisicions de fusta per part del Zoo de Barcelona durant el 2014 van ser les següents:

Taula 3: Detall de la compra de fusta del Zoo de Barcelona				
Quantitat Total m ³	Ús	Espècie o tipus	Procedència	Certificació
1,62	Espai Zoo	Aucoumea klaineana	-	FSC
0,24	Espai Zoo	Pycnanthus angolensis	-	FSC
14,19	Espai Zoo	Pinus	-	FSC
0,93	Espai Zoo	Materials derivats	-	FSC
0,07	Espai Zoo	Pinus pinaster	-	FSC
Total: 17,05 m³				

La major part de la fusta adquirida és de pi amb certificació FSC. Tota la fusta adquirida té certificació FSC (Figura 13).

Figura 13: Volum de fusta adquirida per les obres del Zoo de Barcelona en funció del tipus de certificació

Adquisició de Fusta segons tipus de certificació: Zoo de Barcelona 2014

Districte de Sarrià-Sant Gervasi

Departament d'Obres i Manteniment

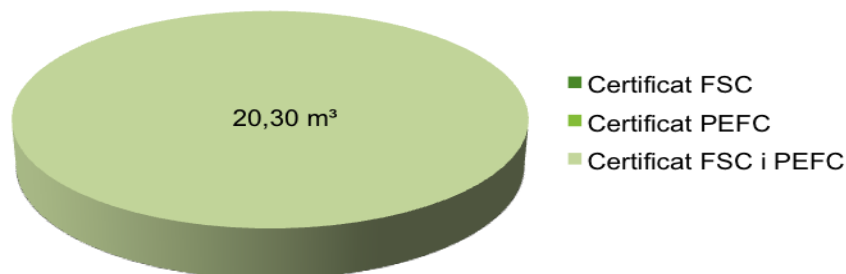
Les adquisicions de fusta de l'any 2013⁴ per part del Districte de Sarrià-Sant Gervasi per l'obra de les Planes van ser les següents:

Taula 4: Detall de la compra de fusta del Districte de Sarrià-Sant Gervasi				
Quantitat Total m ³	Ús	Espècie o tipus	Procedència	Certificació
20,3 m ³	Elements d'espai públic	Picea Abies	Estònia	FSC i PEFC
Total: 20,3 m³				

Tot el volum de fusta adquirida és d'aves procedent d'Estònia amb certificació FSC i PEFC (Figura 14).

Figura 14: Volum de fusta adquirida en les obres del Departament d'Obres i Manteniment del Districte de Sarrià-Sant Gervasi en funció del tipus de certificació

Adquisició de Fusta segons tipus de certificació: Districte de Sarrià-Sant Gervasi 2014

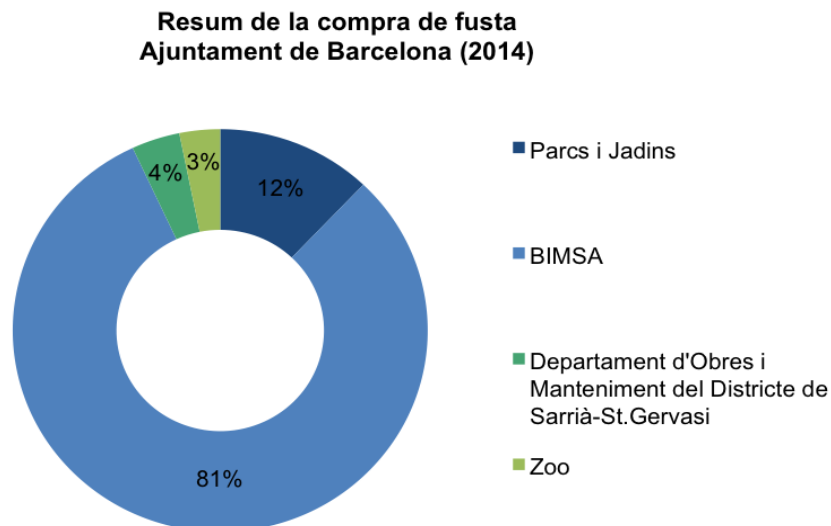
⁴ Aquesta adquisició de fusta s'inclou en el present informe (corresponent a l'any 2014) ja que la informació no va arribar a temps de ser inclosa en l'informe corresponent a l'any 2013.

Resum de la compra de fusta de l'Ajuntament de Barcelona 2014

Durant l'any 2014 les dades de la compra de fusta obtingudes del conjunt de dependències de l'Ajuntament de Barcelona va ser de **538,86 m³ de fusta**.

Si observem les dades dels volums absoluts adquirits per cada dependència de les quals s'ha obtingut informació, destaquen els volums adquirits per BIMSA (436,25 m³, que equivalen a un 81% del volum total adquirit. El segon organisme, a gran distància de BIMSA, que ha adquirit més fusta és el de Parcs i Jardins, concretament ha utilitzat 65,26 m³ (12,1% del total de fusta). El Departament d'Obres i Manteniment del Districte de Sarrià-Sant Gervasi i el Zoo són els que han adquirit menys quantitat, uns 20,3 m³ i 17,05 m³ respectivament (3,8% i 3,2% del total de la fusta adquirida) (Figura 15).

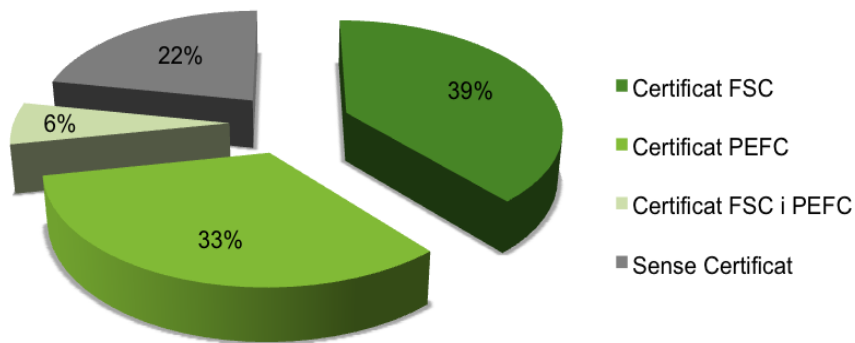
Figura 15: Percentatge de fusta adquirida per les diferents dependències municipals

Pel que fa a l'origen de la fusta adquirida durant l'any 2014 s'observa que un 38,7% de la fusta adquirida és certificada segons el sistema FSC, un 33,19% és certificada segons el sistema PEFC, un 6,15% és certificada segons el sistema FSC i PEFC, i un 21,93% de la fusta adquirida no disposa de certificat (Figura 16).

Figura 16: Percentatge de fusta adquirida durant l'any 2014 en el conjunt de per les diferents dependències municipals segons el tipus de certificació

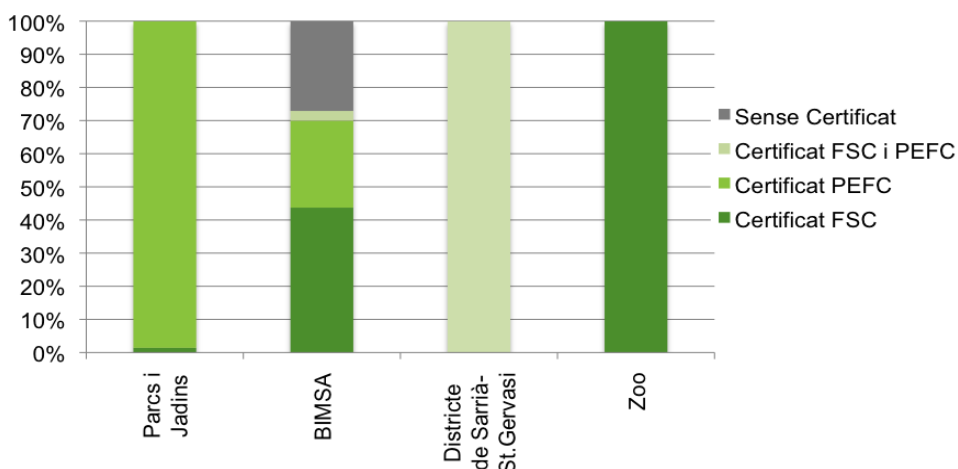
**Adquisició de Fusta segons tipus de certificació:
Ajuntament de Barcelona 2014**

A continuació es detallen els percentatges de fusta adquirida per part de les diferents dependències de l'Ajuntament de Barcelona segons la seva certificació. Com s'observa en el gràfic següent, en quasi el 100% dels casos, la fusta adquirida pel Zoo té certificat FSC, l'adquirida per Parcs i Jardins té certificat PEFC, i l'adquirida pel Departament de Sarrià-Sant Gervasi té ambdós certificats (FSC i PEFC). En el cas de BIMSA, un 44% del total de fusta emprada disposa de certificat FSC, un 26% presenta certificat PEFC, un 3% té ambdós certificats FSC i PEFC, i un 27% no presenta cap certificat (Figura 17).

Figura 17: Percentatges de fusta adquirida per part de les diferents dependències de l'Ajuntament de Barcelona segons la seva certificació

Compra de fusta per tipus de certificació - Ajuntament de Barcelona 2014

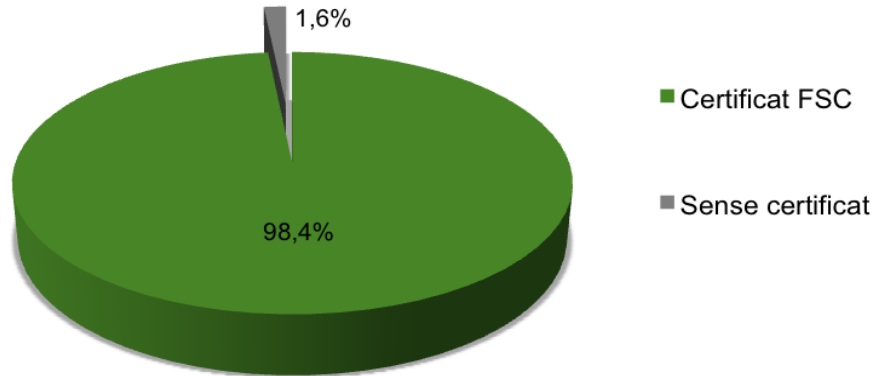

Durant l'any 2014, dels 538,86 m³ de fusta adquirits pel conjunt d'organismes, uns 131,61 m³ són *fusta tropical*, la qual cosa correspon a un 24,4% del total de la fusta adquirida per l'Ajuntament. S'observa, a més, que la majoria presenta garanties de gestió forestal

sostenible (FSC) (un 92,6% del total de fusta tropical), i el 7,4% restant no disposa de cap certificat (Figura 18).

Figura 18: Percentatges de fusta tropical adquirida per part de les diferents dependències de l'Ajuntament de Barcelona segons la seva certificació

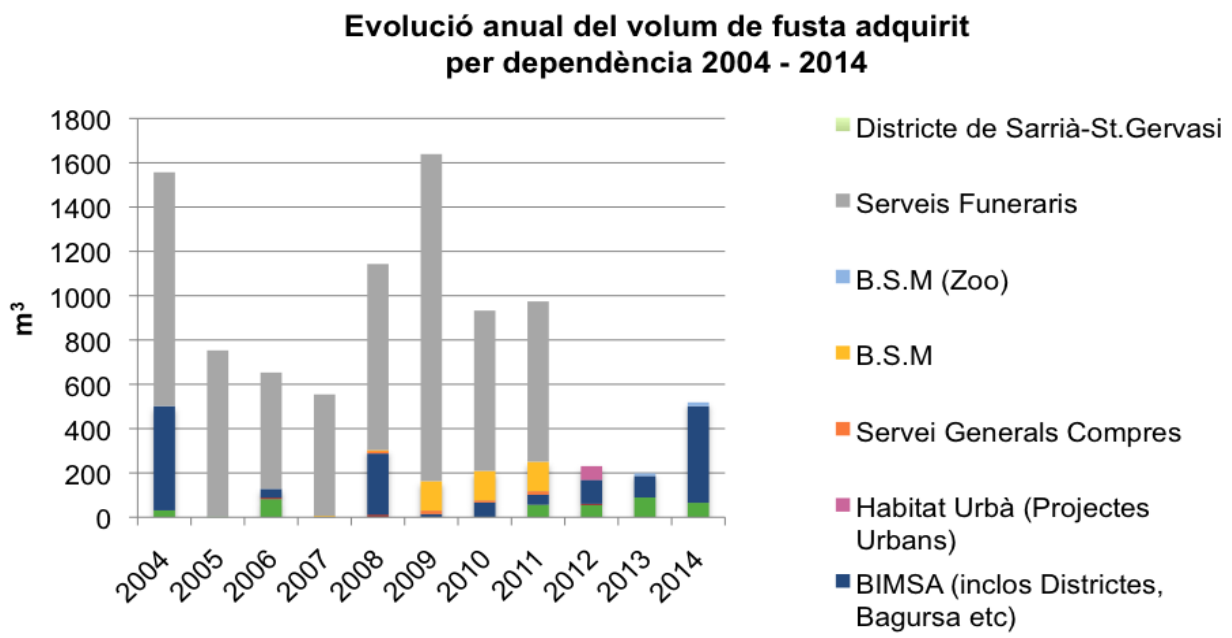
**Adquisició de fusta tropical segons tipus de certificació:
Ajuntament de Barcelona 2014**

3. Evolució de la compra de fusta 2004 - 2014

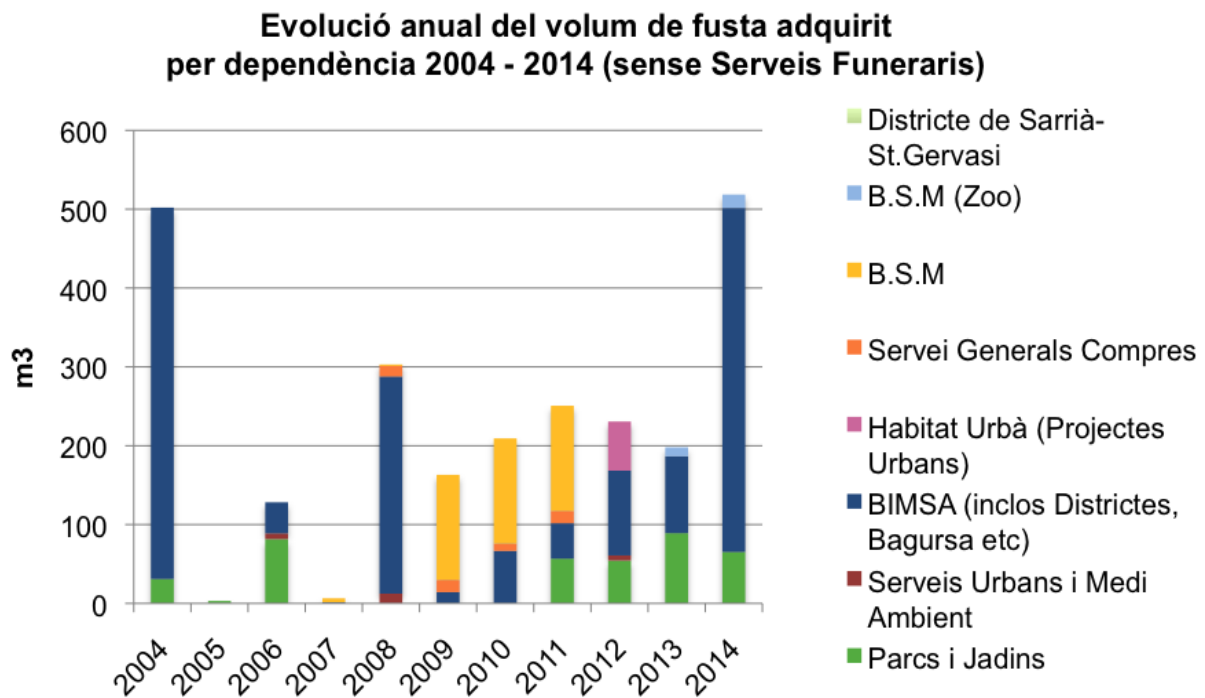
Tal com es pot veure en l'evolució de les adquisicions de fusta des de l'any 2004, Serveis Funeraris sempre es va presentar com el gran comprador. Recordem que, donat als canvis organitzatius a partir del 2012 ja no s'inclouen les dades de compra de fusta de Serveis Funeraris (veure Figura 19 i 20). No obstant això, la informació de fusta adquirida durant el 2014 ha augmentat molt en relació a l'obtinguda durant els anys 2012 i 2013, tot i no arribar als volums anteriors.

Figura 19: Evolució anual del volum de fusta adquirit per les dependències de l'Ajuntament de Barcelona durant el període 2004-2014

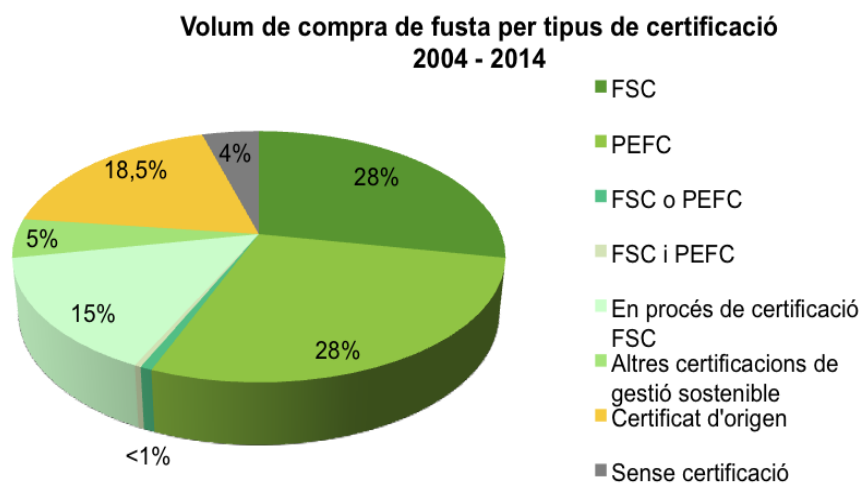
El següent gràfic mostra les dades excloent Serveis Funeraris. Les adquisicions de fusta per part de districtes i empreses públiques (com Foment de Ciutat Vella o Proeixample) d'anys anteriors estan incloses en la partida de BIMSA.

Figura 20: Evolució anual del volum de fusta adquirida per les dependències de l'Ajuntament de Barcelona durant el període 2004-2014, excloent les dades dels Serveis Funeraris

Dels 9.174,56 m³ de fusta adquirida des del 2004 fins al 2014, s'observa que el 77% d'aquests presenta algun tipus de certificació de gestió sostenible (o documents que acrediten que es troba en procés de certificació). Un 19% de la fusta adquirida presenta certificat d'origen, i únicament un 4,4% no es disposa de certificat (veure Figura 21).

Figura 21: Volum de fusta adquirida per les dependències de l'Ajuntament de Barcelona durant el període 2004-2014 en funció del tipus de certificació

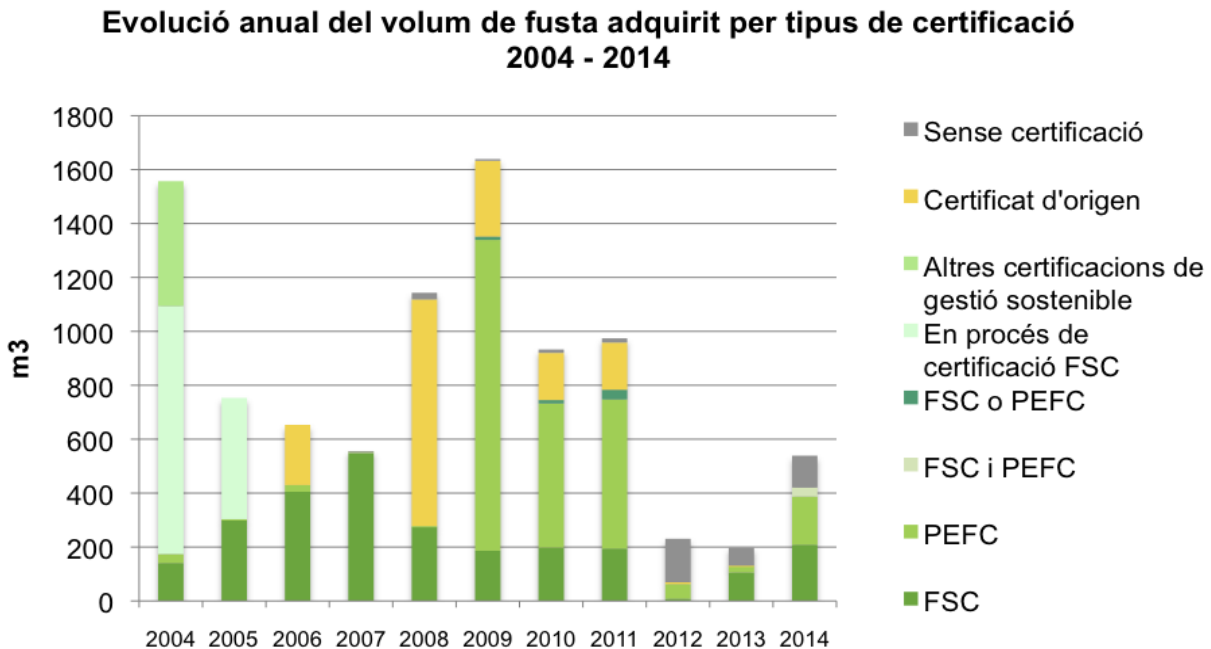
En referència a les certificacions de les fustes comprades al llarg del període 2004 - 2011, s'observa que les adquisicions amb certificació FSC van augmentar entre 2004 i 2007 amb un clar descens l'any 2008 i següents. Durant el període 2009 - 2011 l'FSC suposa el 16% del total. Per contra, es pot observar un fort increment de les certificacions mitjançant el sistema PEFC, que passen de l'1% (2004 - 2008) al 60% del total (2009-2011). L'increment de les certificacions PEFC i la reducció de certificats d'origen era degut a la substitució d'espècies tropicals per fusta de Pi d'origen europeu per part de Serveis Funeraris. L'evolució de la certificació FSC, directament relacionada amb el punt anterior puja lleugerament, corresponent a mobiliari urbà i partides d'obres d'edificació (mobiliari i fusteries interiors).

En el moment en que els Serveis Funeraris deixen de formar part del sistema seguiment, l'agrupació de districtes i empreses públiques (com Foment de Ciutat Vella o Proeixample) en BIMSA passa a ser el principal comprador. El treball conjunt entre el Programa A+S i BIMSA dona peu a un augment constant de la informació obtinguda per part de BIMSA sobre el total de fusta adquirida i de les garanties d'origen sostenible de la fusta.

Del 2012 al 2014 s'observa un clar increment de fusta que disposa de certificacions tant FSC com PEFC. El percentatge de fusta adquirida que presenta certificació FSC va passar d'un 4% del total l'any 2012 a un 40% l'any 2014. D'una forma semblant, el percentatge de fusta adquirida que presenta certificació PEFC va passar d'un 24% l'any 2012 a un 33% del total de fusta adquirida l'any 2014 (veure Figura 22).

Una gran part de la fusta sense certificació del 2014 correspon a la fusta no massissa (materials derivats de la fusta: DM, OSB, fusta tecnològica i altres tipus de taulers i materials de fusta) i encofrats emprats per BIMSA.

Figura 22: Evolució anual del volum de fusta adquirit per les dependències de l'Ajuntament de Barcelona durant el període 2004-2014, en funció del tipus de certificació

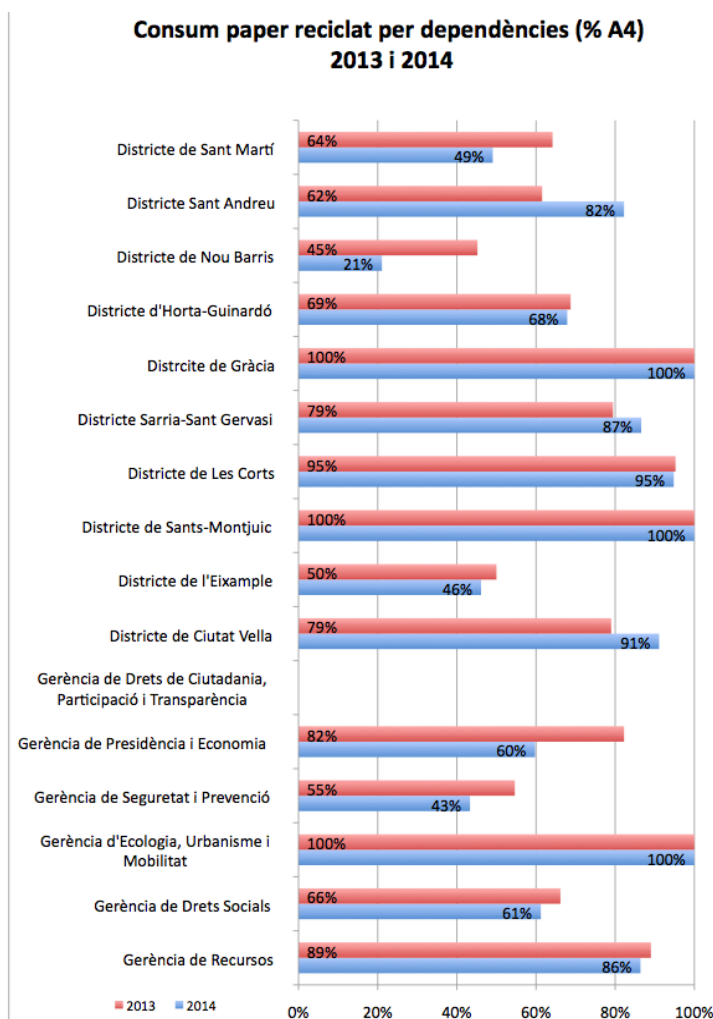

4. Consum de paper a l'Ajuntament de Barcelona 2014

Consum de paper per dependències

Donant compliment al Decret de Compra Responsable de fusta i a la Instrucció als Serveis del Decret d'alcaldia del 22 de març de 2002 sobre l'ús de paper reciclat, 5 de les 15 dependències de l'Ajuntament de les quals es disposa d'informació complerta per l'any 2014 consumeixen més d'un 90% del paper dinA4 d'oficina d'origen reciclat. La Gerència de Recursos, la dependència amb més consum de paper de tot l'Ajuntament (un 30% del total), es manté amb un elevat percentatge de paper reciclat (86%) (veure Figura 23).

Figura 23: Consum de paper reciclat per dependències 2013 i 2014⁵

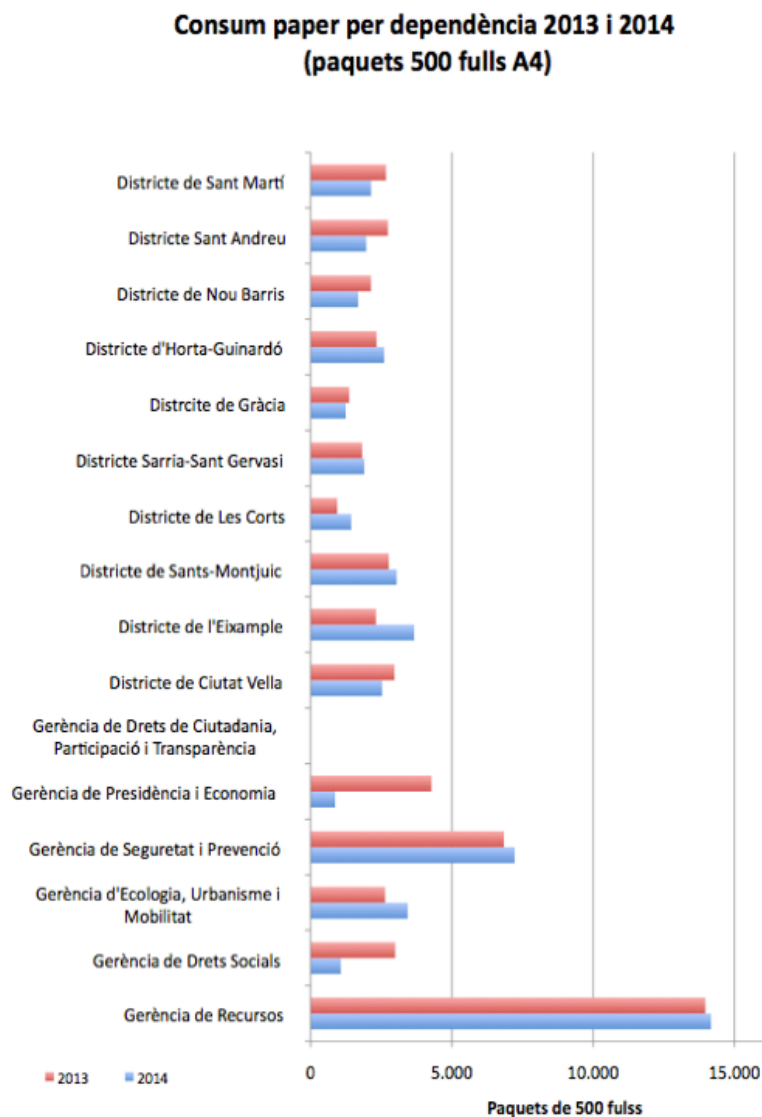

⁵ Les dades de consum de paper 2013 i 2014 no inclouen cap consum per part de la Gerència de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència

La majoria de dependències presenta un comportament similar durant els anys 2013 i 2014. Destaca l'augment del 34% d'ús de paper reciclat del Districte de Sant Andreu, que passa d'un 62% a un 82% i, per contra, la reducció de més del 50% d'ús de paper reciclat del Districte de Nou Barris (que passa del 45% al 21%).

També cal destacar l'augment del 59 i 52% del consum total de paper en relació al consum del 2013 del Districte de l'Eixample i del Districte de Les Corts, respectivament. Per contra, destaca la disminució de consum del 80 i del 64% de la Gerència de Presidència i Economia i de la Gerència de Drets Socials, respectivament (veure Figura 24).

Figura 24: Consum paper per dependència 2013 i 2014

Evolució del consum de paper 2004 – 2014

Les dades globals de consum de paper durant el període posterior a l'aprovació del Decret de Fusta (2004) mostren una relativa estabilitat fins al 2006 (tant de consum total com de consum de paper reciclat). El 2007 s'observa un clar augment del consum de paper (tant del reciclat com del no reciclat), arribant a superar els 100.000 paquets de 500 folis anuals. Finalment, l'any 2008 s'observa una lleugera disminució del consum total, i un augment del consum de paper reciclat, en gran part com a conseqüència de l'augment del percentatge d'ús de paper reciclat de la Gerència de Recursos (veure Figura 25 i 26).

Figura 25: Evolució del consum de paper a l'Ajuntament de Barcelona 2004-2008

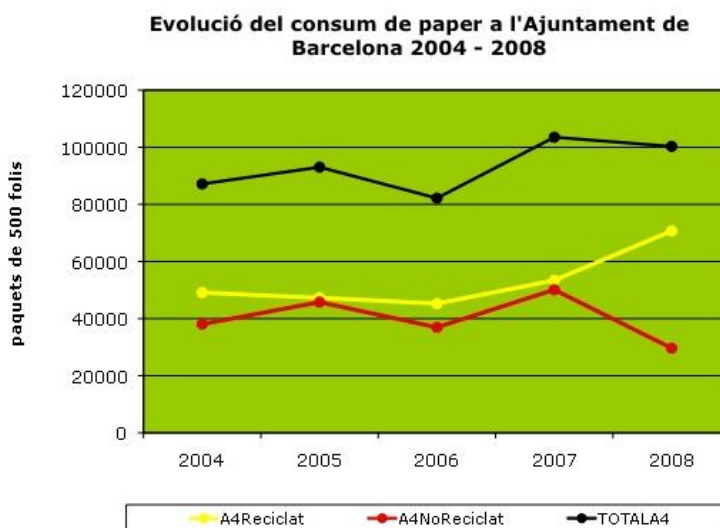
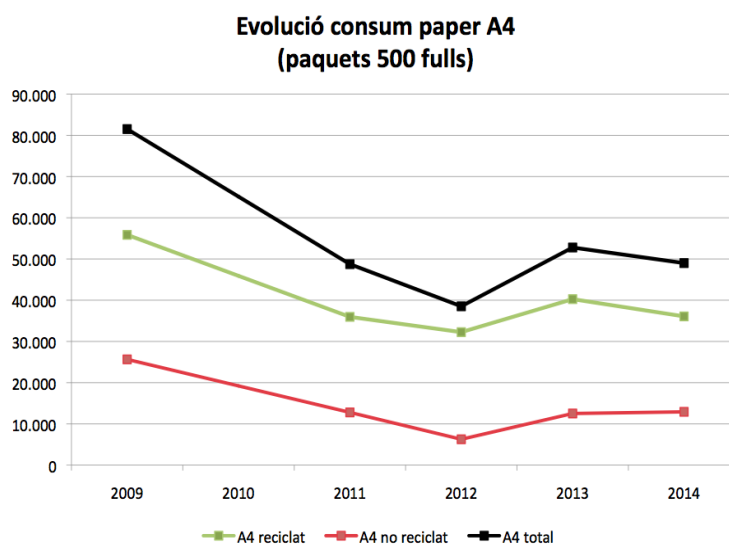

Figura 26: Evolució del consum de paper a l'Ajuntament de Barcelona (2009 - 2014)

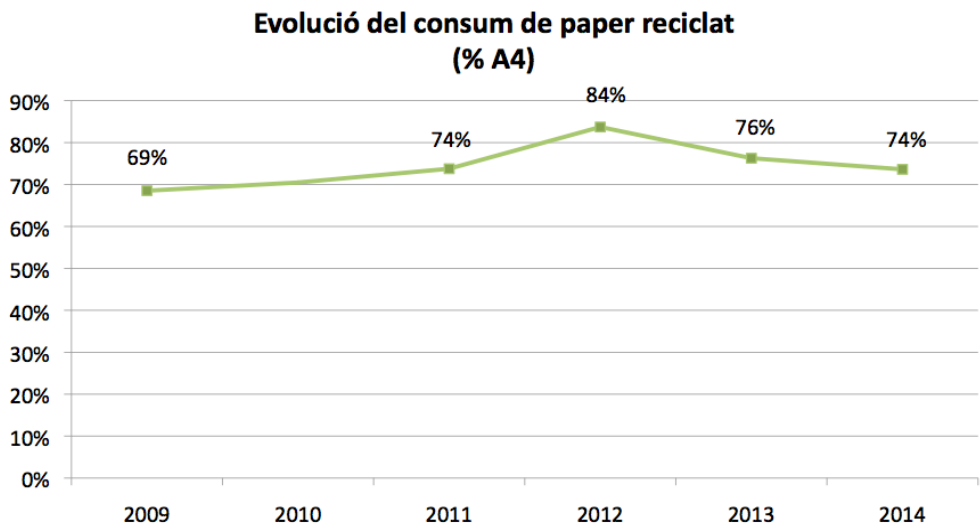

A causa dels canvis produïts entre 2009 i 2011 en relació al sistema informàtic de comandes internes i en relació a l'estructura administrativa les dades actuals no tenen una continuïtat amb la sèrie anterior i presenten algun buit. Com a referència s'ha recuperat i recalculat les dades del 2009 per tenir una certa referència anterior. En qualsevol cas la imatge que s'obté, tot i no ser del tot precisa, sí que es considera força propera a la realitat.

Durant el 2014 el consum total de paper **ha augmentat en un 7%** en relació al consum de l'any 2013, arribant a un valor molt similar al del consum del 2011.

Així, com a resum del període analitzat podem destacar el manteniment de l'ús de paper reciclat entorn el 75%. L'augment d'ús de paper reciclat a serveis generals va fer augmentar els percentatges que es trobaven al voltant del 50% durant el període 2004-2007 fins a valors superiors al 70% durant el període 2008-2014 (veure Figura 27).

Figura 27: Evolució del consum de paper reciclat (%A4)

5. Altres activitats relacionades amb la compra de fusta

Des del Programa Ajuntament+Sostenible s'han realitzat altres activitats durant l'any 2013 per donar suport a la Política de Compra Responsable de Fusta. A continuació, es detallen cadascuna de les actuacions.

- Participació en la **Coalició Europea per la Fusta Tropical Sostenible (EU STTC)**
- Implementació del **Pla d'Acció de la Fusta Sostenible de Barcelona (2014 - 2015)**, en el marc del projecte EU STTC:
 1. Implementació de la Política de Fusta Sostenible de l'Ajuntament de Barcelona
 - Identificació dels actors rellevants
 - Reunions del Grup de Treball de la fusta
 - Definició de la nova Política de Compra responsable de fusta i de la Instrucció tècnica per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat en la fusta
 - Millores en els sistema de seguiment i monitoreig
 - Resposta a consultes directes en relació a la compra responsable de fusta pel que fa a documentació rebuda, certificats, cadena de custòdia, qualitat ambiental dels materials, etc.
 2. Col·laboració amb grups d'interès i actors externs
 - Participació a la Setmana Catalana de la Fusta
 - Trobades amb els principals proveïdors i altres agents del sector
 3. Accions de Comunicació i Divulgació
 - Inclusió de notícies, bones pràctiques, esdeveniments i publicacions relacionades amb la compra responsable de fusta mitjançant els canals de comunicació del Programa A+S: pàgina web i butlletí electrònic de notícies.
 - Preparació i enviament de dues notícies sobre el Pla i el projecte EU STTC a la revista "Sostenible"
 - Presentació de la Guia "Pautes per la tria sostenible de fusta en elements urbans" en col·laboració amb el CAATEEB.
 - Presentació del Pla d'Acció de la Fusta Sostenible de Barcelona (2014 - 2015) a la Setmana de la Fusta.
 - Presentació del Pla d'Acció de la Fusta Sostenible de Barcelona (2014 - 2015) a la conferència internacional Ecoprocura.

6. Conclusions

A partir de l'anàlisi de les dades de la fusta adquirida proporcionades per les dependències de l'Ajuntament de Barcelona, podem concloure que:

- El volum de fusta adquirit l'any 2014 per les dependències de l'Ajuntament de Barcelona de les quals s'ha disposat d'informació és de 538,86 m³. Aquesta xifra representa quasi el doble de la fusta adquirida l'any 2013.
- BIMSA reafirma el seu protagonisme pel que fa a l'adquisició de fusta: l'any 2014 va adquirir quasi el 81% del volum de fusta adquirit per totes les dependències de l'Ajuntament.
- El percentatge de fusta adquirida que disposa de certificació FSC o PEFC o FSC i PEFC per totes les dependències de l'Ajuntament es considera alt, ja que representa un 78,1%, i es manté a nivells similars als de l'any anterior, tot i l'augment notable de la quantitat de fusta per la qual s'ha obtingut informació.
- Una part important de la fusta adquirida sense certificació correspon a la fusta no massissa i als encofrats emprats a les obres de BIMSA. Per contra, el percentatge de certificació de la fusta massissa (sense encofrats) adquirida per BIMSA ascendeix al 91%.
- La gran part de la fusta tropical adquirida per les dependències de l'Ajuntament té la certificació FSC (92,6%).
- Pel que fa al consum de paper, 5 de les 15 dependències de l'Ajuntament de les quals es disposa d'informació per l'any 2014 consumeixen més d'un 90% del paper dinA4 d'oficina d'origen reciclat. Cal destacar que la Gerència de Recursos és la dependència amb més consum de paper de tot l'Ajuntament (un 30% del total) i es manté amb un elevat percentatge de paper reciclat (86%).
- Es destaca el manteniment de l'ús de paper reciclat global entorn el 75%.
- Durant el 2014 el consum total de paper ha augmentat en un 7% en relació al consum de l'any 2013, arribant a un valor molt similar al del consum del 2011.

Més enllà d'aquestes breus conclusions, exposem a continuació algunes consideracions respecte a l'aplicació de la Política de Compra Responsable de Fusta en les dependències municipals:

- La centralització de la majoria d'obres en BIMSA, i els esforços de formació, coordinació i millora del sistema de seguiment de la compra de fusta realitzats de forma conjunta entre els responsables del Programa A+S i els responsables de BIMSA han fet que durant el 2014 hagi augmentat notablement, per una banda, la informació en relació a l'adquisició de fusta per obres d'edificació i reurbanització i, per altra banda, que augmenti el grau d'exigència i de documentació aportada pel que fa a l'origen sostenible de la fusta:
 - o Aument de la informació rebuda:
 - 17 obres diferents el 2014, en relació a les 5 rebudes l'any 2013.
 - 430 m³ de fusta el 2014, en relació als 97 m³ rebuts l'any 2013
 - o Millora de la quantificació de la fusta emprada: informació detallada dels m³ adquirits.
 - o Millora de la informació rebuda sobre les partides i les certificacions ambientals: informació detallada sobre quines partides són certificades i quines no.

- Les variacions, encara existents, de la informació rebuda d'un any a l'altre per part d'altres dependències (BSM, Gerència de Recursos, etc.) indica que encara no es tracta d'un procés totalment consolidat. El reforç i manteniment del Grup de Treball de la fusta és clau per assolir aquest objectiu.
- Cal incrementar els esforços per augmentar el total de fusta d'origen sostenible adquirida i per millorar i acotar la documentació que acredita l'origen sostenible de la fusta adquirida. El lliurament de certificats que demostrin que els proveïdors de fusta poden oferir fusta d'origen sostenible no garanteix que la fusta adquirida estigui dintre d'aquesta categoria. S'ha d'arribar a garantir l'origen sostenible de la fusta mitjançant el lliurament de les factures o albarans on es detalli la quantitat de fusta adquirida i el seu origen sostenible. Si això no és possible, calen declaracions de les empreses subministradores conforme la fusta subministrada prové de l'empresa que té certificat i és certificada
- Cal unificar la descripció dels usos de la fusta, fent servir una llegenda amb categories específiques desenvolupada conjuntament amb tots els actors implicats.
- Per tal d'assolir aquests objectius, es reforçaran les línies d'informació i formació en relació a la compra responsable de fusta i es dotarà a les persones encarregades del seu compliment d'eines de suport específiques per facilitar la comprensió de la documentació i els certificats relacionats amb l'origen sostenible de la fusta.
- Cal repensar el sistema de sol·licitud i enviament d'informació per tal d'arribar a la sistematització del procés i l'establiment d'un seguiment continu i automàtic (i no anual com fins ara). L'aprovació de la Instrucció tècnica per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat en la fusta i l'establiment del sistema de seguiment de la contractació facilitaran aquest procés.
- Finalment, és previsible que l'aprovació de la Instrucció tècnica per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat en el paper representi un salt qualitatiu en relació al consum de paper reciclat, i s'assoleixin percentatges més propers al 90 o 100%.

7. Línies d'acció futures

Les futures accions en matèria de compra responsable de fusta s'emmarquen en el Pla d'Acció de la Fusta Sostenible de Barcelona (2014 - 2015), aprovat en el marc de l'adhesió de l'Ajuntament de Barcelona a la Coalició Europea per la Fusta Tropical Sostenible (EU STTC).

Les actuacions incloses en el Pla i previstes per l'any 2015 són les següents:

1. Implementació de la Política de Fusta Sostenible de l'Ajuntament de Barcelona
 - Aprovació de la nova Política de compra responsable de Fusta i de la Instrucció tècnica per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat en la fusta
 - Reunions del Grup de Treball de la fusta
 - Formació interna i eines de suport
 - Millores en la monitorització i en la recollida de dades
2. Col·laboració amb grups d'interès i actors externs
 - Col·laboració amb les bases de dades de productes externs
 - Treball amb proveïdors del sector de la construcció en el marc de la fira Construmat
 - Col·laboració amb altres agents del sector
3. Accions de Comunicació i Divulgació
 - Accions de comunicació regulars
 - Accions de sensibilització ciutadana

8. Agraïments

Des del Programa Ajuntament+Sostenible volem agrair l'esforç de totes les persones de les diferents dependències municipals que ens han facilitat les dades per tal de poder elaborar aquest informe.